

**БАШИНСЬКА І.О.
АВETИСЯН Г.В.**

КЛАСИФІКАЦІЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ ЯК ОБ'ЄКТІВ АНАЛІЗУ ТА КОНТРОЛЮ

**Башинська І.О. – к.е.н., доц. каф. обліку, аналізу і аудиту,
Аветисян Г.В. – студент
Одеський національний політехнічний університет**

У високорозвинутих країнах інвестиції вважають інтегральною складовою стратегії розвитку підприємства, а часто навіть гарантією результативної і ефективної реалізації цієї стратегії. Інвестиційна діяльність тісно пов'язана із такими економічними категоріями, як «інвестиції», «інвестиційний клімат», «інвестор», «інвестиційна привабливість», «інвестиційний процес», «інвестування», «інвестиційний проект» тощо. Термін «інвестиції» походить від латинського слова «invest», що означає вкладати. Таке поняття, як «інвестиції» є дуже широким і тому йому не можна дати чіткого визначення [1]. Інвестиції та реалізація інвестиційних проектів інноваційної спрямованості, особливо в сфері реального інвестування, є запорукою інноваційного розвитку підприємств будь-якої сфери економічної діяльності [2].

На світовому ринку велика конкуренція інвестицій має важливе значення і є дуже високою. Особливо важливими в конкуренції є надходження більших інвестицій для країн, що розвиваються. Спостерігаючи за формуваннями ринкових відносин, в Україні поширюється інвестиційна діяльність. Для економіки України насамперед важливою є реалізація максимально ефективних інвестиційних проектів, особливо інноваційного характеру, які створені на могутній новітній технології наукової бази, але необхідною і дуже важливою умовою є становлення підприємств, і формування нового типу, які реформують форми власності та розроблення більш ефективних інвестицій і стратегій для діяльності підприємств.

Вагомою умовою є економічне зростання, яке спонукає залученню закордонних інвестицій, надходження яких насамперед визначає такі позитивні для економіки даної країни тенденції [3,4]:

– по-перше, сьогоденний процес міжнародного руху сприяє можливому досягненню науково-технічного прогресу та поширення руху капіталу, що стимулює в свою чергу реконструкцію економіки на новому високому техніко-технологічному рівні;

– по-друге, закордонні інвестори мають важливе значення і мають чималий досвід діяльності на міжнародних ринках, які мають можливість з допомогою

більш активніше проштовхувати українського товаровиробника на світові ринки для подальшої роботи;

– по-третє, з їх допомогою заснуються нові стратегічні альянси між українськими та іноземними підприємствами в усіх країнах світу, що сприяє інтеграції України в міжнародний розподіл праці [5].

З точки зору управління інноваційним розвитком на мікро та макрорівнях класифікація інвестицій та інвестиційних проектів підприємств має неабияке значення, адже визначаючи їх як об'єкти обліку та аналізу в умовах індикативного управління, сприяє ефективному здійсненню управлінських функцій планування, контролювання та регулювання [6].

Сучасна економічна література та законодавство представляє різні тлумачення категорії «інвестиційний проект».

Так, Закон України «Про інвестиційну діяльність» визначає інвестиційний проект як об'єднання цілеспрямованих організаційних та правових, управлінських та аналітичних, фінансових та інженерно-технічних заходів, що виконуються суб'єктами інвестиційної діяльності, але в свою чергу оформлені у вигляді планових та розрахункових документах, необхідних для його обґрунтування та організації управління роботами з реалізації проекту. Закон України «Про режим іноземного інвестування» трактує інвестиції як цінності для отримання прибутку або досягнення соціального ефекту.

І.О. Бланк під інвестиційним проектом розуміє сукупність заходів, що передбачають певні капіталовкладення для отримання прибутку або соціального ефекту в майбутньому. З точки зору підприємницької діяльності бізнес-словник трактує інвестиційний проект як довгострокові вкладення коштів для реалізації бізнес-ідеї аж до досягнення стабільного доходу від її втілення. Усі автори визначають різні аспекти реалізації інвестиційного проекту. Таким чином, на основі найчастіше використовуваних понять можна сформулювати уточнююче визначення поняття «інвестиційний проект». Отже, інвестиційний проект – це сукупність заходів та намірів, обґрунтувань та практичних дій, які здійснюються інвестором, шляхом підготовки відповідної документації, що включає в себе інвестиційний план спрямований для отримання прибутку або досягнення соціального ефекту в майбутньому.

Проект повинен мати чітко визначену ціль, а його розробка включає ряд етапів, кожний з яких обов'язковий для вироблення обґрунтованого рішення та поділяється на певні стадії. Залежно від цілі інвестиційної діяльності та очікуваного кінцевого результату інвестиційні проекти поділяються на виробничі, науково-технічні, комерційні, фінансові, економічні та соціально-економічні.

Інвестиційний проект є конкретною мотивацією деяких поточних витрат для отримання майбутніх вигод. Характерними особливостями, що відрізняють

його не тільки від поточної діяльності, а й також від інших видів проектів, є: тривалість, завершеність і структура.

В сучасній літературі є різні підходи до класифікації інвестиційних проектів. Зокрема, для реалізації інвестиційної політики регіону та оцінювання інвестиційної привабливості інвестиційного проекту запропоновано наступну класифікацію інвестиційних проектів:

За цілями інвестування:

- приріст обсягу продукту;
- розширення (відновлення) асортименту продукту;
- підвищення якості та конкурентоспроможності продукту;
- зниження собівартості продукту;
- вирішення соціальних, економічних та інших завдань.

За строками реалізації:

- короткострокові з періодом реалізації до 1 року;
- середньострокові з періодом реалізації від 1 до 3 років;
- довгострокові в яких період реалізації більше 3 років.

За обсягами необхідних інвестиційних ресурсів понад:

- до 3 мільйони євро - для суб'єктів великого підприємництва;
- від 1 до 3 мільйон євро - для суб'єктів середнього підприємництва;
- від 500 тисяч євро - для суб'єктів малого підприємництва.

За кількістю створених робочих місць понад:

- до 150 - для суб'єктів великого підприємництва;
- від 50 до 150 - для суб'єктів середнього підприємництва;
- від 25 - для суб'єктів малого підприємництва.

За передбаченою схемою фінансування:

- кошти державного бюджету чи місцевого бюджету;
- за рахунок внутрішніх джерел;
- за рахунок зовнішніх джерел;
- за змішаною формою фінансування.

За масштабом:

- державні;
- обласні;
- місцеві.

За характером і сферою діяльності:

- наука і технології;
- енергетичний комплекс;
- транспорт;
- соціальна інфраструктура;
- ресурси і навколишнє середовище;

– галузева.

Ресурси, що використовуються в при реалізації інвестиційного проекту, незалежно від його виду, можна поділити на: трудові, фінансові та економічні. За своєю метою використання, вони можуть бути як інвестиційними ресурсами так і не бути ними. Однак всі ресурси які використовуються в інвестиційному проекті є інвестиціями [7].

Таким чином, можна зробити висновок, що процвітання підприємницької діяльності залежить від здатності керівництва підприємства створювати прибуткові інвестиційні можливості. Оскільки сьогодні всі ресурси обмежені, під час інвестиційного проектування потрібно особливу увагу приділяти вибору проекту та його економічному обґрунтуванню, адже інвестиції відіграють важливу роль для країни на макро- та мікрорівні. Розмежування інвестиційних проектів для інвесторів відповідно до їх класифікації дає можливість для більш вдалого інвестування, а це є запорукою успіху інвестиційної діяльності країни в цілому.

Література:

1. Жарун О.В. Значення класифікації інвестицій для найбільш вдалого капіталовкладення /О.В. Жарун //Інвестиції: практика та досвід –2009. – № 1 – С. 9-11
2. Кірсанова В.В. Обліково-аналітичні інструменти управління реальними інвестиціями в процесі інноваційного розвитку промислових підприємств : [моногр.] / В.В. Кірсанова, Л.О. Волощук, С.В. Філіппова. – Одеса: ФОП Бондаренко М.О., 2015. – 198 с. Режим доступу: <http://dspace.opu.ua/jspui/handle/123456789/6138>
3. Башинська І.О., Новак Н.Г. Ефективне управління проектами підприємства / Інфраструктура ринку: електронний науково-практичний журнал. – 2017. – № 6. – Режим доступу до ресурсу: <http://market-infr.od.ua/uk/6-2017>
4. Башинська І.О., Макарець Д.О. Управління ризиками в проектах/ Економіка. Фінанси. Право. – Київ, 2017. – 5/2'2017 – С. 38-40
5. Вербицький Г.Л., Завербний А.С.: «Особливості інвестаційного проектування» – Електронний ресурс. – Режим доступу: – <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/465/1/40.pdf>
6. Волощук Л.О. Інноваційний розвиток промислового підприємства: сутність та проблеми аналітичного забезпечення в умовах індикативного управління / Л.О. Волощук // Бізнес Інформ. – 2014. – №11. – С. 75-79. Режим доступу до журн.: http://business-inform.net/export_pdf/business-inform-2014-11_0-pages-75_79.pdf
7. Русин Р.С. Інвестиційні проекти: сутність та класифікація / Р.С. Русин// Економічний вісник університету – 2016. - № 31/1. – С. 177-183